

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-99>

УДК 338.48

ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ЗАХОДУ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ІВЕНТ-ТУРИЗМУ

DEFINING THE ESSENCE OF THE EVENT IN THE CONTEXT OF EVENT TOURISM DEVELOPMENT

Радіонова Ольга Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0570-3648>

Влащенко Наталія Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент,
Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4163-7185>

Radionova Olha, Vlashchenko Nataliia

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv

У статті визначено сутність івент-заходів як мотивуючого фактору в туризмі. Запропоновано типологію чотирьох основних категорій запланованих заходів у контексті івент-туризму: ділові (сектор MICE), спортивні, фестивалі, культурно-розважальні. Встановлено, що ефективність івенту визначається не тільки якістю підготовки самого заходу, а й етапом підготовки та використанням вражень, залишених після його завершення. Надано модель сприйняття заходів туристами. Визначено, що організовані заходи як форма людської діяльності справляють певний вплив, який проаналізовано в трьох ключових аспектах – соціальному, екологічному та економічному. Встановлено, що наслідки проведення заходів дуже різноманітні та багатогранні. Організовані івент-заходи не тільки впливають на економіку приймаючої країни, міста або спільноти, а й справляють позитивний або негативний вплив на саму приймаючу спільноту, її культуру та природне середовище.

Ключові слова: захід, туризм, івент-туризм, враження, подорож.

The article defines the essence of an event as a motivating factor in tourism. An event is understood as a set of phenomena that are distinguished by their ambiguity, significance for a given society or humanity as a whole, for small groups or individuals. The key aspect in the formation of event tours of this type is careful and timely planning of the event. The article offers a typology of four main categories of planned events in the context of event tourism: business events (MICE sector) cover events in convention and exhibition centres, as well as small meetings in restaurants, hotels and resorts; sports events require special venues such as stadiums and arenas; festivals are less tied to specific locations and can be held in parks, on the streets, in theatres and concert halls; cultural and entertainment events are mostly organised by the private sector and use a variety of locations. It has been established that the effectiveness of an event is determined not only by the quality of preparation of the event itself, but also by the stage of preparation and the use of impressions left after its completion. In modern societies, events perform economic and social functions, become more complex and sophisticated. They are a highly sought-after activity that helps to bring people together and develop the economic, social and cultural potential of a territory. Event tourism is a unique type of tourism in terms of the breadth and variety of forms and types of events associated with it. The model of perception of events by tourists is presented. It is determined that organised events as a form of human activity have a certain impact. The impact of events and event tourism is analysed in three key aspects – social, environmental and economic. It was found that events are very diverse and multifaceted. Organised events not only affect the economy of the host country, city or community, but also have a positive or negative impact on the host community itself, its culture and natural environment. In general, the development of event tourism should make a significant contribution to the sustainable development of the region's and country's economy by increasing tax payments to the local budget, improving the quality of life of the population, additional funding for programmes to protect and restore cultural, historical and natural heritage sites, implementing environmental programmes, preserving and developing the social and cultural environment.

Keywords: event, tourism, event tourism, impressions, travel.

Постановка проблеми. У системі розвитку світового туризму особливе і значуще місце сьогодні відводиться івент-туризму. Івент-туризм – це вид туризму, основною метою якого є відвідування певного заходу. Цей напрямок порівняно молодий і надзвичайно цікавий, оскільки для нього характерні унікальні тури, що поєднують у собі традиційний відпочинок, а також участь у найбільш видовищних заходах планети. Головна особливість івент-туризму – безліч яскравих неповторних моментів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти розвитку івент-туризму були розглянуті такими науковцями як: Власенко І. В., Вовк К. М., Писарева І. В., Крупа І. П., Шелеметьєва Т. В., Трохимець О.І., Тищенко П. В., Парфіненко А. Ю., Клочковська В. О., Getz D., Page S. J., Goldblatt J., O'Toole W. [1–11] та ін. Проте питання визначення сутності заходу в контексті розвитку івент-туризму залишається недостатньо вивченим у науковому середовищі.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає у визначенні сутності заходів як мотивуючого фактора в туризмі, розробці типології запланованих івент-заходів та аналізі їхнього впливу на спільноту, її культуру та довкілля.

Виклад основного матеріалу дослідження. Захід став найважливішим мотивуючим фактором у туризмі [9]. Таким чином, заходи розглядаються як важливий інструмент створення іміджу дестинації, просування певної території [3]. Під заходом слід розуміти сукупність явищ, що вирізняються своєю неоднозначністю, значущістю для даного суспільства або людства загалом, для малих груп чи індивідуумів. Він може проявлятися як унікальне разове явище або як періодичне, що відбувається щорічно чи в певні проміжки часу. Найважливішим при формуванні івент-турів подібного роду, як правило, є завчасне планування заходу [12].

На сьогодні існують різні підходи до класифікації заходів. Система класифікації Д. Гетца є однією з найбільш широко цитованих. Він класифікував заходи таким чином [9]:

1. Залежно від масштабу:

- місцеві, локальні;
- регіональні;
- міжнародні мега-заходи.

2. Відповідно до змісту:

- культурні (свята, мистецтво, розваги, фестивалі);
- політичні та державні заходи (церемонії, офіційні свята тощо);

- бізнес-заходи (торгівля, освітні та наукові заходи, такі як конференції, виставки, презентації тощо);

- спортивні заходи (від локальних змагань і марафонів до міжнародних мега заходів).

- приватні заходи (весілля, дні народження тощо).

3. Відповідно до цілей проведення:

- комерційні;
- освітні;
- соціально-гуманітарні.

У зарубіжних джерелах наводиться диференційована багатовимірна система класифікації івентів. Основою цієї класифікації є такі ознаки: масштаб (мега-заходи, знакові, місцеві); тематика (ділові івенти з орієнтацією на бізнес, заходи націлені на відпочинок і рекреацію); цільова аудиторія (корпоративні, громадські івенти, залежно від того, на кого орієнтований захід, який проводять); організація івенту (заснована на загальній концепції івенту) [9–11].

З погляду туризму, найбільш значущою і цінною є мега- і знакові заходи, культурної або спортивної спрямованості. Основою для розвитку івент-туризму є культурно-історичні ресурси, які розташовані в містах, селах і міжселищних територіях, які представляють спадщину минулих епох суспільного розвитку, сучасні традиції дестинації. Вони слугують необхідною умовою для організації івент-турів.

Вивчаючи літературу, присвячену організації івент-заходів, було встановлено, що в науковому середовищі досі немає єдиної точки зору щодо їх сутності, а також відсутня загальноприйнята класифікація.

Пропонується типологія чотирьох основних категорій запланованих заходів у контексті івент-туризму (рис. 1).

Ділові заходи (сектор MICE) включають проведення заходів у конгресних та виставкових центрах, а також організацію багатьох невеликих заходів у ресторанах, готелях або на курортах.

Спортивні заходи, що вимагають спеціальних об'єктів, зокрема спортивних майданчиків, арен і стадіонів.

Фестивалі та інші культурні урочистості менш залежні від конкретних об'єктів і можуть відбуватися в парках, на вулицях, у театрах, концертних залах, а також у будь-яких громадських або приватних місцях.

Культурно-розважальні заходи, такі як концерти, як правило, надаються приватним сектором і використовують багато видів локацій.

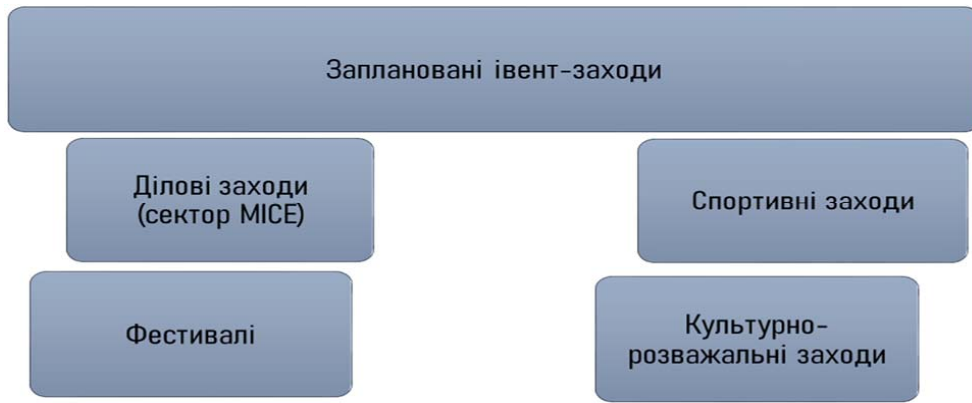

Рис. 1. Основні категорії запланованих заходів у контексті івент-туризму

Ефективність івенту визначається не тільки якістю підготовки самого заходу, а й етапом підготовки та використанням вражень, залишених після завершення самого заходу (рис. 2).

У сучасних суспільствах заходи виконують економічні та соціальні функції, стають більш складними та продуманими. Вони є досить затребуваною діяльністю, що сприяє об'єднанню людей, і розвитку економічного, соціального та культурного потенціалу території. Івент-туризм є унікальним видом туризму за широтою та розмаїттям форм і типів заходів, з ним пов'язаних.

Як і всі види подорожей, івент-туризм слід розглядати як з боку попиту, так і з боку пропозиції. Для туриста мета івент-туру – отримати якомога більше вражень від того, що відбувається, познайомитися з культурою приймаючої країни. Для туристських агентств

суть івент-туризму – стимулювання інтересів туриста в позасезонний період, отримання доходів, розвиток іміджу дестинації, розвиток інфраструктури та об'єднання населення.

При цьому заходи як організована людська діяльність справляють певний вплив. Вплив будь-якої туристичної діяльності можна розглядати в трьох категоріях (соціальной, екологічній та економічній) як у негативному, так і в позитивному сенсі. Таким чином, можна проаналізувати вплив заходів, івент-туризму в цих трьох напрямках, табл. 1.

Наслідки проведення заходів дуже різноманітні та багатогранні. Організовані івент-заходи не тільки впливають на економіку приймаючої країни, міста або спільноти, а й справляють позитивний або негативний вплив на саму приймаючу спільноту, її культуру та природне середовище.

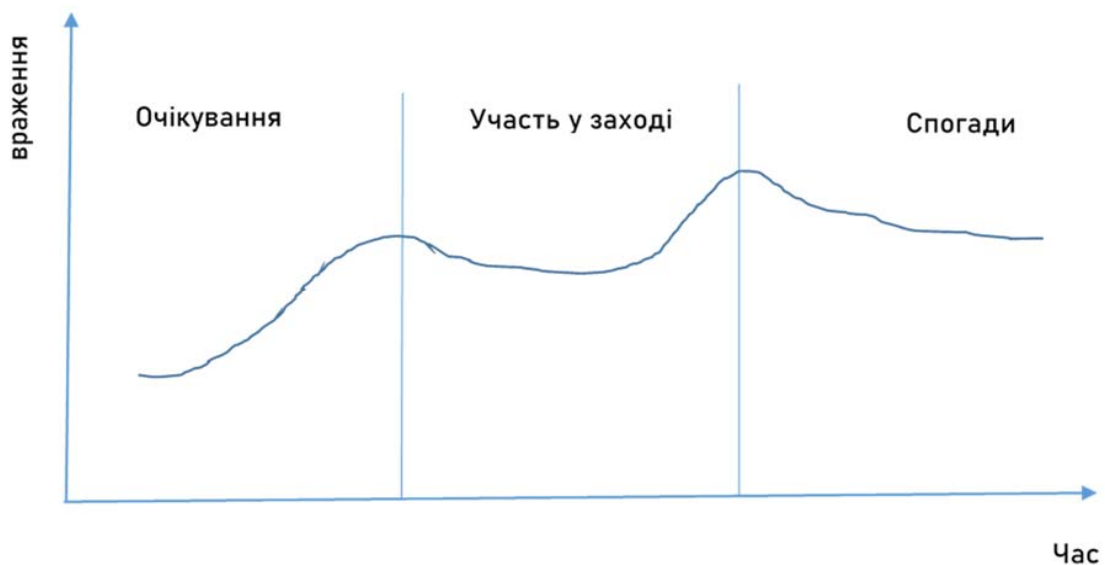

Рис. 2. Модель сприйняття заходів туристами

Таблиця 1

Вивчення впливу івентів: позитивні та негативні аспекти

Вплив факторів	Позитивний	Негативний
Соціальні наслідки	взаємозв'язок населення	сегрегація і нерівність населення при обмеженому доступі
	зміцнення соціальної згуртованості та формування місцевої ідентичності, гордість населення за свій регіон	перевантаження інфраструктури території
	розвиток освіти та професійних навичок населення	підвищений ризик виникнення проблем із безпекою
	відновлення та охорона культурної спадщини	вплив засобів масової інформації
Економічні наслідки	збільшення туристичних потоків, що стимулює розвиток бізнесу (готелів, ресторанів, транспорту, тощо)	короткочасний прибуток, обмежений проведенням івенту
	розширення можливостей працевлаштування та збільшення доходів	підвищення цін на товари, послуги
	збільшення інвестицій в інфраструктуру	зростання цін на нерухомість
	зростання місцевої економіки	перевантаження ресурсів через збільшення попиту
Екологічні наслідки	підвищення обізнаності щодо екологічних проблем	відходи та забруднення території
	розвиток елементів інфраструктури відповідно до принципів екологічної сталості	збільшення потреб у використанні природних ресурсів (води, енергії, тощо)
	збереження екологічно значущої території	порушення дорожнього руху, затори, шумове забруднення
	освоєння маловикористовуваних або занедбаних територій	руйнування екосистем

Висновки. Загалом розвиток івент-туризму має забезпечувати значний внесок у сталий розвиток економіки регіону, країни шляхом збільшення податкових платежів до місцевого бюджету, підвищення якості життя населення,

додаткового фінансування програм із захисту та відновлення об'єктів культури, історичної спадщини та природи, виконання екологічних програм, збереження та розвитку соціально-культурного середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- Власенко І. В. Особливості подієвого туризму та її інноваційна складова на Вінниччині. *Економіка і організація управління*. 2022. № 1 (45). С. 5–12.
- Вовк К. М. Теоретична сутність поняття «подієвий туризм» та прикладні аспекти його використання. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2021. № 3(19). С. 184–193.
- Писарева І. В., Радіонова О. М., Приходько М. Д. Розвиток подієвого туризму та його вплив на просування території. *Економічний простір*. 2020. № 161. С. 104–109.
- Крупа І. П. Подієвий туризм як інструмент ефективного розвитку туристичного потенціалу Львівщини. *Культурологічна думка*. 2017. № 12. С. 191–198.
- Шелеметьєва Т. В., Трохимець О. І. Подієвий туризм як складник розвитку внутрішнього туризму в Україні. *Держава та регіони*. 2021. № 6 (123). С. 105–110.
- Тищенко П. В. Теоретичні аспекти та розвиток подієвого туризму регіону. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економічні науки*. 2011. № 33. С. 124–128.

7. Парфіненко А. Ю. Подієвий туризм як чинник формування туристичної привабливості міста. *Географія та туризм*. 2015. № 34. С. 144–154.
8. Клочковська В. О., Клочковський О. В. Стан та перспективи розвитку подієвого туризму у Вінницькій області. *Економіка і організація управління*. 2019. № 1 (33). С. 110–115.
9. Getz, D., Page, S. J. *Event Studies: Theory, Research and Policy for Planned Events* (3rd ed.). London: Routledge, 2016. 534 p.
10. Goldblatt J. *Special Events: A New Generation and the Next Frontier* (7th ed.). Hoboken: John Wiley & Sons, 2014. 406 p.
11. O'Toole, W. *Events Feasibility and Development: From Strategy to Operations*. Oxford: Butterworth-Heinemann, 2011. 334 p.
12. Радіонова О. М., Александрова С. А., Писарева І. В. Організація дозвілля в сфері туризму та готельного господарства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-4>

REFERENCES:

1. Vlasenko, I. V. (2022) Osoblyvosti podiyevoho turyzmu ta yiyi innovatsiina skladova na Vinnychchyni [Features of event tourism and its innovative component in Vinnytsia region]. *Ekonomika i orhanizatsiya upravlinnia*, no. 1(45), pp. 5–12. (in Ukrainian)
2. Vovk, K. M. (2021) Teoretychna sutnist' poniattia "podiyevyi turyzm" ta prykladni aspekty yoho vykorystannia [Theoretical essence of "event tourism" and practical aspects of its use]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia*, no. 3(19), pp. 184–193. (in Ukrainian)
3. Pysareva, I. V., Radionova, O. M., Prykhod'ko, M. D. (2020) Rozvytok podiyevoho turyzmu ta yoho vplyv na prosuvannia terytorii [Development of event tourism and its impact on territorial promotion]. *Ekonomichnyi prostir*, no. 161, pp. 104–109. (in Ukrainian)
4. Krupa, I. P. (2017) Podiyevyi turyzm yak instrument efektyvnoho rozvytku turystychnoho potencialu L'vivshchyny [Event tourism as a tool for the effective development of tourism potential in Lviv region]. *Kulturolohichna dumka*, no. 12, pp. 191–198. (in Ukrainian)
5. Shelemet'yeva, T. V., Trokhymets', O. I. (2021) Podiyevyi turyzm yak skladnyk rozvytku vnutrishn'oho turyzmu v Ukrayini [Event tourism as a component of domestic tourism development in Ukraine]. *Derzhava ta rehiony*, no. 6 (123), pp. 105–110. (in Ukrainian)
6. Tyshchenko, P. V. (2011) Teoretychni aspekty ta rozvytok podiyevoho turyzmu rehionu [Theoretical aspects and development of event tourism in the region]. *Naukovyi visnyk Uzhhorods'koho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky*, no 33, pp. 124–128. (in Ukrainian)
7. Parfinenko, A. Yu. (2015) Podiyevyi turyzm yak chynnyk formuvannia turychnoi pryvablyvosti mista [Event tourism as a factor in forming the tourist attractiveness of a city]. *Heohrafiia ta turyzm*, no. 34, pp. 144–154. (in Ukrainian)
8. Klochkovs'ka, V. O., Klochkovs'kyi, O. V. (2019) Stan ta perspektyvy rozvytku podiyevoho turyzmu u Vinnyts'kiy oblasti [State and prospects for the development of event tourism in Vinnytsia region]. *Ekonomika i orhanizatsiya upravlinnia*, no 1(33), pp. 110–115. (in Ukrainian)
9. Getz, D., Page, S. J. (2016) *Event studies: Theory, research and policy for planned events* (3rd ed.). London: Routledge. 534 p.
10. Goldblatt, J. (2014) *Special events: A new generation and the next frontier* (7th ed.). Hoboken: John Wiley & Sons. 406 p.
11. O'Toole, W. (2011) *Events feasibility and development: From strategy to operations*. Oxford: Butterworth-Heinemann. 334 p.
12. Radionova, O. M., Aleksandrova, S. A., Pysareva, I. V. (2022) Orhanizatsiia dozvillia v sferi turyzmu ta hotel'noho hospodarstva [Organization of leisure in tourism and hospitality]. *Ekonomika ta suspil'stvo*, no. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-4>